

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
ข้อมูล ณ วันที่ ๖ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

=====

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายทวีศักดิ์ กอสุข .
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๐๒ ม. ๔ ต. ขว้เรียง อ. ชุมแพ จ. ขอนแก่น ,
เบอร์โทร : ๐๘๑๗๙๙๓๘๒๙ .Facebook <https://www.facebook.com/thwi.sakdi.kx.sukh>
Line ๐๘๑๗๙๙๓๘๒๙
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๔๘
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
คณะ/สาขาวิชา-.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....รับซื้อเมล็ดพันธุ์ปอเทือง.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๓๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว,..ฝรั่ง.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๒.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
 ๑. แปลงปลูกฝรั่ง พันธุ์ หงเป่าซือ , พันธุ์ กิมจู
 ๒. นาข้าว
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - การผลิตข้าวปลอดภัย
 - การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยชีววิธี
 - การผลิตปุ๋ยหมัก
 - การปลูกพืชหลังนา (การปลูกปอเทืองเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด)
๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๔.....หลักสูตร ประกอบด้วย
 - ๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย
 ๑. การลดต้นทุนการผลิต แบ่งเป็น ฐานเรียนรู้ ๓ ฐาน ได้แก่
 - การผลิตข้าวปลอดภัย
 - การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

- การผลิตปุ๋ยหมัก

๒. การเพิ่มรายได้ แบ่งเป็น ฐานเรียนรู้ ๑ ฐาน ได้แก่

- การปลูกพืชหลังนา (การปลูกปอเทืองเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด)



๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย
เกษตรผสมผสาน



๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า (ระบบน้ำในแปลง)



๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานำจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การปลูกพืชหลังนา (การปลูกปอเทืองเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด)





การผลิตเมล็ดพันธุ์ปอเทืองต้องทำให้ได้เมล็ดที่ บริสุทธิ์ แข็งแรง มีความงอกสูง และไม่มีโรคหรือแมลงปนเปื้อน โดยกระบวนการหลักมีดังนี้

๑. การคัดเลือกพื้นที่ปลูก

- สภาพดิน: ดินร่วนปนทราย ระบายน้ำดี
- ไม่เคยปลูกปอเทืองหรือพืชตระกูลถั่วในรอบ ๒-๓ ปี เพื่อป้องกันโรคและแมลงสะสม
- มีแหล่งน้ำเพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงเริ่มปลูก

๒. การเตรียมดิน

- ไถพรวน ๑-๒ ครั้ง ให้ดินร่วนซุย
- ปรับระดับแปลงให้เรียบ เพื่อป้องกันน้ำขัง
- หากดินเป็นกรดมาก ควรใส่ปูนขาวปรับ pH ให้อยู่ราว ๖.๐-๗.๕

๓. การปลูก

- พันธุ์ที่ใช้: ปอเทืองพันธุ์แท้ที่คัดเลือกไว้
- อัตราเมล็ด: ๕-๖ กก./ไร่ (ปลูกเพื่อเก็บเมล็ด ใช้เมล็ดน้อยกว่าปลูกปุ๋ยพืชสด)
- ระยะปลูก: ๔๐ x ๔๐ ซม. หรือ ๕๐ x ๕๐ ซม. เพื่อให้ต้นแข็งแรงและสะดวกต่อการเก็บเมล็ด
- วิธีปลูก: หยอดเมล็ด ๒-๓ เมล็ดต่อหลุม แล้วคัดเหลือต้นแข็งแรง ๑-๒ ต้น

๔. การดูแลรักษา

- กำจัดวัชพืช โดยการถากหรือถอนในช่วงต้นอายุ ๑๕-๓๐ วัน
- รดน้ำสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงงอกและติดฝัก
- หากพบแมลง เช่น เพลี้ย หรือหนอนกินฝัก ควรใช้วิธีผสมผสาน (ไม่ใช่สารเคมีช่วงใกล้เก็บเกี่ยว)

๕. การเก็บเกี่ยวเมล็ด

- เก็บเมื่อฝักเริ่มสีน้ำตาล ๘๐-๙๐% ของต้น (เมล็ดแก่เต็มที่)
- ตัดทั้งต้นแล้วตากบนผ้าใบหรือพลาสติกให้แห้งสนิท

- นวดฟีกด้วยมือหรือเครื่องนวด

๖. การทำความสะอาดและคัดเมล็ด

- ร่อนหรือเป่าเศษฟีกและฝุ่นออก
- คัดเมล็ดที่เสียหายหรือเมล็ดลีบทิ้ง
- อบหรือตากแดดให้ความชื้นเหลือไม่เกิน ๑๐-๑๒%

๗. การเก็บรักษา

- บรรจุในถุงพลาสติกหรือถุงผ้า
- เก็บในที่แห้ง อากาศถ่ายเท และพ้นจากแมลง

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ในปี ๒๕๖๘ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์หลัก) อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากศูนย์ฯ เดิมนั้น เจ้าของศูนย์อายุมากและสุขภาพไม่ดี ไม่ได้ทำกิจกรรมทางการเกษตร จึงได้มีการคัดเลือกใหม่ โดย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเจ้าของศูนย์ นายทวีศักดิ์ กอสุข ในพื้นที่ หมู่ที่ ๔ ตำบลข้าวเรียง อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ได้รับการคัดเลือก เป็นศูนย์หลัก ในปี ๒๕๖๘

โดย ศพก. เป็น สถานที่ให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน ในด้านการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตร มีการ บริหารจัดการองค์รวม อีกทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรในชุมชนมีการผลิตพืชผลทางการเกษตรแบบปลอดภัย มีฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนใกล้เคียง

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. โดยยึดความต้องการของเจ้าของศูนย์ในการวางแผน โดยมีการดำเนินการ

ขั้นตอนการจัดทำแผนราย ศพก.

เตรียมข้อมูลพื้นฐาน

- รวบรวมข้อมูลพื้นที่ ศพก. เช่น พื้นที่รับผิดชอบ จำนวนเกษตรกร ปัญหาและความต้องการ
- ข้อมูลเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม
- ผลการดำเนินงานปีที่ผ่านมา (เพื่อประเมินสิ่งที่ควรปรับปรุง/ต่อยอด)

วิเคราะห์สถานการณ์

- วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของพื้นที่

- ระบุปัญหาหลักของเกษตรกรและโอกาสพัฒนา

กำหนดเป้าหมายและแนวทาง

- ตั้งเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ (เช่น ลดต้นทุนการผลิต ๑๐%, เพิ่มรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน)
- กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ

วางกิจกรรม/โครงการ

- กิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรฯ
- กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกร การสาธิต การถ่ายทอดเทคโนโลยี ฯลฯ
- กำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และงบประมาณ

บูรณาการกับหน่วยงาน/ภาคีเครือข่าย

- จัดลำดับกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ, พัฒนาที่ดิน, ประมง, ปศุสัตว์, ธ.ก.ส., อบต., เทศบาล ฯลฯ
- ประสานการใช้ทรัพยากรและงบประมาณร่วมกัน

จัดทำร่างแผนและนำเสนอ

- ร่างแผนปฏิบัติการเป็นเอกสาร
- นำเสนอในที่ประชุมเพื่อขอความเห็นชอบ

สรุปและประกาศใช้

- ปรับปรุงร่างตามข้อเสนอแนะ
- รับรองแผนโดยคณะกรรมการ ศพก.
- จัดเก็บเป็นเอกสารและเผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้อง

๒. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

- ประธาน ศพก. – กำหนดทิศทางและเป็นผู้นำกระบวนการ
- คณะกรรมการ ศพก. – ให้ข้อมูล วิเคราะห์ และพิจารณากิจกรรม
- สำนักงานเกษตรอำเภอ – อำนวยความสะดวกด้านข้อมูลและเทคนิคการจัดทำแผน
- หน่วยงานภาครัฐในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ – เช่น ประมง ปศุสัตว์ พัฒนาที่ดิน ฯลฯ
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น – สนับสนุนงบประมาณ/โครงสร้างพื้นฐาน
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) – สนับสนุนสินเชื่อและข้อมูลด้านการเงิน
- ภาคเอกชน/วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์ – เป็นคู่ค้าและสนับสนุนด้านการตลาด
- เกษตรกรในพื้นที่ – ให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการจริง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

๑. แรงบันดาลใจจากครอบครัวและพื้นเพ

- เกิดและเติบโตในครอบครัวเกษตรกร
- เห็นพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทำไร่นามาตั้งแต่เด็ก
- มีความผูกพันกับผืนดิน บ้านเกิด และวิถีชีวิตเรียบง่าย

๒. แรงบันดาลใจจากความต้องการความมั่นคง

- อยากมีอาชีพที่พึ่งพาตนเองได้
- ลดการพึ่งพาสินค้าจากตลาด
- สร้างรายได้จากที่ดินของตนเอง
- ทำเพื่อเป็นมรดกสืบทอดให้ลูกหลาน

๓. แรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อมและสังคม

- ต้องการผลิตอาหารปลอดภัย ปลอดภัยสารเคมี
- รักษาสิ่งแวดล้อม และดินน้ำให้ยั่งยืน
- เห็นโอกาสในกระแสเกษตรอินทรีย์ เกษตรพอเพียง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ในพื้นที่สภาพดิน มีลักษณะเป็นดินผสมหินกรวดเล็กๆ จัดว่าเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปลูกพืชไม่งาม จึงได้ปรับปรุงดิน โดยใช้ การหว่านโปเทือง โกลบเป็นพืชปุ๋ยสด ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก กากหมักรอง อ้อย น้ำหมัก ทำสม่ำเสมอ ต่อเนื่องหลายปี จนดินมีความร่วนซุยขึ้น และปลูกพืชได้งอกงามดีขึ้น

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การวิเคราะห์และปรับปรุงดิน

- ใช้การวิเคราะห์ดิน ชูตรวจดินอย่างง่าย และส่งดินไปตรวจที่สถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อทราบค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ปริมาณธาตุอาหาร และลักษณะทางกายภาพของดิน

- ปรับสภาพดินด้วยการเติมปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก หรือแร่ธาตุตามผลวิเคราะห์ เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับพืช

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
การเลือกวิธีปรับปรุงดินที่เหมาะสม

- การใช้วัสดุปรับสภาพดิน เช่น ปูนขาว (lime) เพื่อปรับค่าความเป็นกรด-ด่าง หรือแร่ธาตุเสริมที่เหมาะสม
- ปลุกปอเทือง ไกลกลบ เป็นปุ๋ยพืชสด
- การใช้สารเติมเต็ม เช่น อินทรีย์วัตถุ กากหมักกรองอ้อย เพื่อเพิ่มความอุ้มน้ำและปรับโครงสร้างดิน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. เก็บตัวอย่างดิน

เก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูกในหลายจุด เพื่อให้ได้ข้อมูลดินที่แท้จริง

๒. ส่งตัวอย่างดินไปวิเคราะห์

ส่งตัวอย่างดินไปที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดิน เพื่อวัดค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ธาตุอาหารหลัก (ไนโตรเจน, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม), และธาตุรอง

๓. อ่านผลวิเคราะห์ดิน

ดูค่าธาตุอาหารต่าง ๆ ที่ดินมีอยู่ และเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับพืชชนิดนั้น

๔. กำหนดสูตรและปริมาณปุ๋ยที่ต้องใส่

คำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องเติมเข้าไปเพื่อชดเชยธาตุอาหารที่ขาด โดยสูตรปุ๋ยอาจจะเป็นสูตรที่มีไนโตรเจน (N), ฟอสฟอรัส (P), โพแทสเซียม (K) ในอัตราส่วนเหมาะสม

๕. ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ

ใส่ปุ๋ยในปริมาณและวิธีที่เหมาะสม เช่น

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๒.....ไร่-งาน-วา

๑.๒)ฝรั่ง..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓.....ไร่-งาน-วา

๑.๓)เมล็ดปอเทือง..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...ฝรั่ง.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดินเป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ค่าซื้อพันธุ์ฝรั่งเป็นเงิน.....๕,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ค่าวัสดุปลูก เช่น ปุ๋ย, ดิน, แกลบ.เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์เป็นเงิน.....๗๕๐..... บาท/ไร่

๑.๕) ค่าน้ำและระบบให้น้ำ.เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖) สารเคมีป้องกันโรคและแมลงเป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๗) ถูห่อผลเป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๘) ค่าใช้จ่ายอื่นๆเป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๙,๗๕๐.....บาท/ไร่

รายได้๑๕,๐๐๐.....บาท/ไร่

หมายเหตุ เริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ ๘ เดือน

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ฝรั่ง, พืชผัก.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๔๐๐-๖๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....นาข้าว ,เมล็ดพันธุ์ปอเทือง.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ....๒๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกร)

- มีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตร เช่น พืช ผัก เมล็ดพันธุ์ปอเทือง
- ได้บริโภคอาหารสดและปลอดภัยจากฟาร์มของตนเอง
- มีอาชีพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- ได้รับความรู้และทักษะในการจัดการฟาร์ม การปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์
- ได้ใช้เวลาทำงานที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติและมีสุขภาพดี
- สามารถพึ่งพาตนเองและลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- แลกเปลี่ยนความรู้ เทคนิคการปลูกและการจัดการฟาร์ม ช่วยให้เกษตรกรรายอื่น ไม่ถูกหลอกเรื่องพันธุ์พืช
- ลดความเสี่ยงและต้นทุนด้วยการแบ่งปันประสบการณ์และความช่วยเหลือระหว่างกัน

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- ส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารในชุมชน
- สร้างงานและรายได้ให้กับคนในชุมชน
- ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ลดการใช้สารเคมี ลดการตัดไม้ทำลายป่า

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ในกิจกรรมการเกษตรของ ศพก. ได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมหลายอย่างมาใช้เพื่อช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรและชุมชน ดังนี้

- การใช้ปุ๋ยชีวภาพและสารอินทรีย์ เพื่อลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีที่เป็นอันตรายต่อดินและแหล่งน้ำ ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนและลดมลพิษในสิ่งแวดล้อม
- การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยระบบน้ำหยด (Drip irrigation) และการเก็บกักน้ำฝน ทำให้ประหยัดน้ำและลดปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างเกินความจำเป็น
- การปลูกพืชคลุมดินและหมุนเวียนพืช เพื่อรักษาคุณภาพดิน ลดการชะล้างหน้าดิน และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในแปลงเกษตร
- การใช้พลังงานสะอาดในฟาร์ม เช่น แผงโซลาร์เซลล์ในการผลิตไฟฟ้า ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล
- ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรแบบผสมผสาน ที่สนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต และลดผลกระทบทางลบต่อระบบนิเวศน์โดยรวม

ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ช่วยรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกษตรของเรา แต่ ยังสร้างความตระหนักรู้และแรงจูงใจให้กับชุมชนใกล้เคียงร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การอนุรักษ์ดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุธรรมชาติช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน
- การปลูกพืชคลุมดินหรือพืชหมุนเวียนช่วยลดการชะล้างหน้าดิน

การอนุรักษ์น้ำ

- การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบน้ำหยด ลดการสูญเสียและช่วยรักษาระดับน้ำใต้ดิน
- การสร้างระบบเก็บกักน้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่เกษตร

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายชนิดและระบบเกษตรผสมผสาน
- สร้างแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์และแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร เช่น ผึ้งและแมลงศัตรูธรรมชาติ

ลดการใช้สารเคมีและป้องกันมลพิษ

- ใช้วิธีการเกษตรอินทรีย์หรือชีวภาพเพื่อลดสารพิษตกค้างในดิน น้ำ และอากาศ
- ส่งเสริมการใช้สารกำจัดศัตรูพืชธรรมชาติแทนสารเคมี

การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร

- การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ทำให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและลดของเสีย

การสร้างระบบนิเวศเกษตรที่สมดุล

- สามารถสร้างระบบเกษตรที่พึ่งพาอาศัยกันได้ระหว่างพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เพิ่มผลผลิตและรายได้

- รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เนื่องจากลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วิธีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น ลดการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมี ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทน

ส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

- มีการจัดการที่ดินอย่างเหมาะสม แก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม
- มีการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่เผาเศษซากพืช
- มีแผนพัฒนาที่ดินในชุมชนที่ชัดเจนและถูกนำไปปฏิบัติจริง

ความรู้และทักษะด้านเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น

- เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่ ๆ และนำไปปรับใช้ได้จริง เช่น การขยายพันธุ์พืช, การปรับปรุงบำรุงดิน
- มีการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรที่เหมาะสมแก่สมาชิกในชุมชน

การขยายเครือข่ายและความร่วมมือ

- ชุมชนมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรอื่น ๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ , ประมงอำเภอ, ปศุสัตว์อำเภอ, ธกส.
- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑. การปลูกและการขยายพันธุ์ฝรั่ง

๒. การปลูกปอเทืองเพื่อประโยชน์ทางการเกษตร

๓. การปรับปรุงและบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ส่งต่อข้อมูลหรือประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาได้
- ติดตามผลการดำเนินงานและช่วยเหลือเพิ่มเติมตามความจำเป็น

๒. รับเรื่องร้องเรียนและติดตามผล

- เปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนอย่างสะดวก เช่น เบอร์โทรศัพท์ โหลัน หรือศูนย์บริการ

๓. ส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้

- จัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะให้กับเกษตรกร
- สนับสนุนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเกษตรกร

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

การให้บริการด้านวิชาการเกษตร

- ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ เช่น วิธีการปลูกพืชที่ถูกต้อง การจัดการดินและน้ำ การใช้พันธุ์พืชคุณภาพ
- ฝึกอบรมและสัมมนาแก่เกษตรกร นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านเกษตร เช่น การทดลองพันธุ์ใหม่ การจัดการศัตรูพืชอย่างยั่งยืน

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การจัดอบรม/สัมมนา

จัดกิจกรรมอบรมทั้งในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์เรียนรู้การเกษตร, องค์กรเกษตรกร

การสาธิตและฝึกปฏิบัติจริง

การทำแปลงสาธิต หรือแปลงสาธิตในชุมชน เพื่อให้เกษตรกรได้เห็นผลลัพธ์ จริง เช่น แปลงฝรั่งแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ปอเทือง

การใช้สื่อสังคมออนไลน์

เฟซบุ๊ก, ไลน์, ยูทูบ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และวิธีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ร่วมวางแผนและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร

ทำงานร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่เพื่อวางแผนการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการ
ตลาด

ถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้

เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ เทคนิค วิธีการผลิตที่ถูกต้องและทันสมัยให้แก่เกษตรกร
ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ

ร่วมมือกับหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุน
การพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) อย่างไรบ้าง

กำหนดทิศทางและนโยบาย

เป็นผู้นำในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และเป้าหมายในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้
สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและบริบทพื้นที่

ประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย

ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการ
พัฒนาศูนย์เรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร

ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้

ส่งเสริมให้เกษตรกรและบุคลากรในพื้นที่ได้รับความรู้ เทคนิค และนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตรวจสอบและประเมินผล

ดูแลการตรวจสอบความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่าง ๆ ภายในศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้เกิดการ
พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เป็นตัวแทนของศูนย์เรียนรู้

เป็นตัวแทนในการประชุมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศูนย์เรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การได้เป็น ศพก. นับเป็นความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านเกษตรอย่างครบวงจร
ทั้งในด้านความรู้ เทคโนโลยี การรวมกลุ่ม การแก้ไขปัญหา และการสร้างความมั่นคงให้ชุมชนเกษตร ทำให้
เกษตรกรในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความยั่งยืนในอาชีพของตนเอง

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

- ครูบาศรีวิชัย
- ปศุสัตว์อาสา
- ประมงอาสา
- เกษตรอาสา
- ประธานศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลข้าวเรียง
- ประธานหมอดินอาสาประจำตำบลข้าวเรียง
- ประธาน อสม. ประจำตำบลข้าวเรียง
- รองประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลข้าวเรียง
- ประธานชมรมผู้สูงอายุหมู่บ้าน
- ไวยาวัจกร ประจำวัด เจ้าคณะตำบลข้าวเรียง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การช่วยงานสาธารณะโดยไม่หวังผลตอบแทน

การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสังคม เช่น การทำความสะอาดชุมชน

การเสียสละทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นในยามวิกฤต

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

เฮ็ดดีไว้ บ่ว่าดีกะตามช่าง เฮ็ดชั่วไว้ไผ่ชี้ย่องกะช่างตาม คือทำความดีแล้วไม่มีคนชมก็ชั่งเขา ถ้าทำชั่วแล้วมีคนชื่นชมก็อย่าได้สนใจ ให้ทำความดีไว้ไม่เสียกำลังใจ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางสาวนิภาภรณ์ ดูป้อง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นางลำไพร ปรีชาโชติ เกษตรอำเภอยางชุมน้อย

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- การสัมภาษณ์ เพื่อจัดเก็บข้อมูล

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ขาดเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทำให้การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ช้า หรือไม่เป็นระบบ

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

หมู่ที่ ๔ บ้านขามป้อม ตำบลข้าวเรียง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดขอนแก่น



ภาพกิจกรรมภายในศูนย์





